

Z nosom v knjigi

Anka Furlan Bojan Stepančič

Beremo? Ne beremo? Ozrite se naokoli in presodite sami.

Poznam nekoga, ki natanko ve, kdaj je nehal brati. Bil je pri uri slovenščine, ko je bil vprašan domače branje. "Pridi k tabli ... Kaj si prebral? Aha..." In tako dalje po standardnem postopku vse do tistega usodnega vprašanja: "Kakšno je avtorjevo sporočilo? Kaj je hotel povedati?" Manjši šok.

Sporočilo? Kaj je hotel povedati? Ali je hotel kaj povedati? Hmmm? "Kar sedi, veš, tole ni bilo nobeno branje. Cvek." Tudi prav - od takrat ni prebral nobene knjige več. Življenje gre naprej tudi brez knjig, kajne?

Verjetno ste že kdaj videli človeka, ki je z nosom v knjigi tipal, kako bi prišel domov ali pa vsaj do prve klopi, in se spotoma zaletel v drog cestne svetilke, zabredel v lužo ali blato ali skoraj padel s pločnika. Poglej ga, lunika. Ni more počakati do doma? Le kaj je lahko tako zanimivega?

Mogoče se je celo zgodilo, da se je tisti drog postavil na pot tudi vam, ko nekoč enostavno niste mogli "počakati do doma". Nekateri berejo samo doma, spet drugi pa povsod drugod, samo doma ne - v šoli, službi, avtobusu. V nekaterih velikih mestih v tujini, na primer, veliko ljudi bere, ko se vozijo s podzemsko železnico, pa ne zato, ker ne bi mogli počakati do doma, ampak zato, da se izognejo nevljudnemu strmenju v druge, da kdo, s katerim se že leta in leta vozijo po isti progi, ne bi slučajno začel pogovora. Tudi to se dogaja.

Daniel Pennac: Čudežno potovanje

Vsi ti ljudje, ne glede na to, kje berejo, kaj berejo, če sploh berejo, uveljavljajo svoje osnovne pravice, ki jih imamo vsi "bralci". Tako je. Pravice "bralcev", kot jih navaja Daniel Pennac v svoji knjigi Čudežno potovanje, so naslednje:

1. Da ne beremo. ("No, saj pravim," se je muzal na začetku omenjeni "nebralec".)
2. Da preskakujemo strani. (Zakaj bi morali brati stvari, ki vas ne zanimajo, če jih lahko mirne duše preskočite?)
3. Da knjige ne končamo. (Juhu!)
4. Da ponovno beremo. (Se spomnite, ko so vam kot otroku tisočkrat povedali eno in isto zgodbo in ste pri tem neznansko uživali?)
5. Da beremo kar koli. (Tudi "instantno" literaturo in ne samo "velikih, pomembnih" knjig.)
6. Da "bovariziramo". (Zadovoljevanje lastnih občutkov daje človeku neznanski užitek.)
7. Da beremo kjer koli. (Torej so tudi luniki mogoče čisto v redu ...)
8. Da listamo po knjigah. (Ste opazili, kako se ljudje v knjižnicah odločajo, če si bodo knjigo izposodili?)
9. Da beremo na glas. (Mmmmm ...)
10. Da molčimo.

Če vas zanima več, se podajte na čudežno potovanje z Danielom Pennacom. Njegova knjiga velja za "bralsko biblijo", poleg nje pa pa imamo v slovenskem prevodu na razpolago še roman Gospodje otroci in Pasje življenje (kratko prozo).

Frank McCourt: Angelin pepel

Revščina, alkoholizem in nesrečno otroštvo se ne pojavljajo samo v slovenski književnosti. Irski pisatelj Frank McCourt opisuje svoje otroštvo s simpatičnim humorjem in s stališča otroka, ki se spreminja v skladu z njegovim odrasčanjem, kar daje romanu poseben čar.

Njegova starša, sicer oba Irca, se spoznata v Ameriki, vendar se po smrti Frankiejeve mlajše sestre družina vrne na Irsko, in sicer v Limerick, kjer živi mamina družina. Tudi v Limericku življenje nikakor ni rožnato; denarja ni, oče še naprej popiva, vsi ga gledajo postrani, ker je "prezbiterijanec s severa" in ker govori s čudnim (severnoirskim) naglasom, otroci umirajo, se rojevajo in spet umirajo, stare mame in tete se je bolje izogibati, povsod preživijo boleznimi - vendar se Frankie ne da in v revščini in umazaniji odrasča v fanta, ki poskuša preživeti in hkrati zaslužiti denar, da bi uresničil sanje o boljšem življenju.

Roman je leta 1997 prejel Pulitzerjevo nagrado, Franka McCourta pa so na Irskem neuradno imenovali prvega irskega Dickensa. Tematika je nekoliko podobna tematiki irske uspešnice Paddy Clarke ha ha ha z začetka devetdesetih - napisal jo je priljubljeni pisatelj Roddy Doyle, knjiga je bila prevedena tudi v slovenščino, po dveh drugih romanih pa so posneli filma The Commitments in The Snapper, ki ga je bilo v Sloveniji mogoče videti pod naslovom Riba po imenu Sharon.

Nekateri prebivalci Limericka knjige niso bili najbolj veseli in so pisatelju marsikaj očitali, njegov mlajši brat Malachy pa je napisal svojo knjigo o odrasčanju v Limericku. Angelin pepel ima tudi nadaljevanje ('Tis), vendar na prevod v slovenščino še čakamo.